

УДК 368.9

ББК 65.26

Войтенко Юлія Миколаївна

*викладач" кафедри економіки та фінансів"
Європейського університету Уманської філії*

КОМУ ДОВІРИТИ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ?

Анотація. В статті подана коротка характеристика страхових компаній, що займають п'ятірку лідерів серед страхування життя. Здійснений порівняльний аналіз показників фінансової діяльності компаній по страхуванню життя на страховому ринку України.

Ключові слова: страхування, страховик, активи, власний капітал, страховий платіж.

TO WHOM ENTRUST THE LIFE INSURANCE?

Annotation. In the article is stated short feature of the insurance companies, which occupy first positions on life insurance. Analysis of the factors to financial activity of the companies on life insurance on assurance market of the Ukraine is made.

Key words: insurance, insurer, assets, property asset, insurance payment.

Вступ. Відповідно до статті 2 Закону України «Про страхування», компанії з страхування життя можуть створюватись в організаційно-правовій формі акціонерного, повного, командитного товариства або товариства з додатковою відповідальністю, при цьому учасників страховика має бути не менше ніж три. Для цього страховик реєструється в місцевому органі виконавчої влади та заноситься до Єдиного державного реєстру фінансових установ.

Фахівці знають, що фінансова надійність страхової компанії з страхування життя визначається шляхом розрахунків ряду показників: співвідношення власного та залученого капіталу, ліквідних активів і короткострокової дебіторської заборгованості, та інші. Але для такого розрахунку потрібні показники фінансової звітності. У багатьох розвинених країнах світу розрахунком показників займаються рейтингові агентства.

Постановка завдання. Дати характеристику страховиків з страхування життя, що є лідерами в даній галузі. Обґрунтувати і проаналізувати показники їх діяльності

Результати. Фінансову стійкість страхової компанії можна оцінювати тільки за комплексом показників, граничні величини яких встановлені окремо для компаній, що здійснюють страхування життя і перестраховувальних компаній. Під фінансовою стійкістю страхових операцій розуміють постійну збалансованість, або перевищення доходів над витратами страховика в цілому по страховому фонду. При цьому до факторів, які забезпечують фінансову стійкість страхової компанії відносять: достатній власний капітал, страхові резерви (в тому числі технічні резерви), позитивні результати інвестиційної політики, використання в необхідних випадках системи перестраховування, ефективна тарифна політика.

Для аналізу за основу вибору страхових компаній зі страхування життя в Україні ми взяли один з найважливіших показників формування власного капіталу страхової компанії – статутний капітал. Показники рейтингового страхового щорічника Insurance TOP розраховані на всі страхові компанії України. Для нашого дослідження із всіх ми вибрали п'ять лідерів, показники діяльності яких займають лідерські позиції рейтингів: Граве Україна, Аліко АІГ Життя, ТАС, Гарант-Лайф та Аска життя.

Компанія Граве Україна була заснована у 1998 році за прямої та безпосередньої участі австрійського концерну Grazer Wechselseitige Versicherung AG, тому входить до його складу.

Концерн Grazer Wechselseitige Versicherung AG (GRAWE) був створений ерцгерцогом Йоганном у 1828 році і за більш ніж 180-річну історію ніколи не зупиняв своєї діяльності, навіть у часи двох світових воєн. Генеральна дирекція концерну знаходиться в Австрії в місті Грац. Капітал концерну GRAWE більш як два мільярди доларів США.

Користується довірою у 1,5 мільйонів клієнтів. Має 16 дочірніх компаній по всій Європі: в Словенії, Хорватії, Румунії, Сербії, Боснії, Угорщині, Болгарії, Югославії та ін. Вони здійснюють фінансові послуги по всіх видах страхування, беруть участь у банківських операціях, на ринку нерухомості та фінансового лізингу.

Grazer Wechselseitige Versicherung AG як акціонер Страхового Акціонерного Товариства Граве Україна, несе відповідальність за зобов'язаннями товариства в межах чинного законодавства, здійснює міжнародний контроль і нагляд за ним.

САТ ГРАВЕ Україна на 90% перестрахована материнською компанією GRAWE, яка в свою чергу перестрахована ще в трьох самих авторитетних компаніях-перестраховальників: Мюнхенській, Кельнській та Цюрихській.

Перші договори страхування з громадянами України та з корпоративними клієнтами Страхове Акціонерне Товариство Граве Україна уклало в середині 2000 року.

САТ ГРАВЕ Україна надає послуги зі страхування на рівні європейських стандартів, забезпечуючи можливість накопичення капіталу, який може також бути використаний для отримання додаткової пенсії.

У жовтні 2003 року акції ЗАТ СК ГРАВЕ Україна перейшли у 100% власність австрійських юридичних осіб-нерезидентів. У розпорядженні Grazer Wechselseitige Versicherung AG зосереджено 99,6 % , тобто 448 акцій, в Intersecuritas-Betriebs-Service GmbH (концерн ГРАВЕ) та G.W. Beteiligungserwerbs und verwaltungs GmbH знаходиться по 0,2%, тобто по 1 акції.

ЗАТ «Американська Компанія Страхування Життя АІГ Життя» (АЛІКО АІГ Життя), яка була створена в Україні, як 100% дочірнє підприємство компанії American Life Insurance Company (АЛІКО), що входить до складу American International Group, Inc. (АІГ).

American International Group, Inc. (AIG) була заснована в 1919 році та на сьогодні є провідною міжнародною холдинговою компанією, а також світовим лідером у міжнародному страхуванні й у сфері фінансових послуг. Фінансовий холдинг AIG входить до трійки найпотужніших компаній світу.

Глобальний бізнес компанії AIG полягає у наданні різноманітних фінансових послуг, включаючи страхування, управління активами, торгівлю на ринку цінних паперів, лізинг авіатранспорту, кредитування та приватне фінансування, прямі інвестиції, управління нерухомістю та пенсійні накопичувальні програми.

Компанії, які входять до складу AIG, пропонують свої страхові та фінансові послуги комерційним організаціям, юридичним і фізичним особам у понад 130 країнах та юрисдикціях світу протягом 89 років. Страхові послуги AIG надаються через найбільш розвинену глобальну, мережу ризикового страхування, страхування нерухомості й життя.

Компанія ALICO (American Life Insurance Company) була заснована в 1921 році та є частиною фінансового холдингу American International Group, Inc. (AIG)

ALICO – одна з найбільших страхових компаній світу, що займається винятково страхуванням життя, має представництва в понад 50 країнах світу. Дочірні компанії та представництва ALICO пропонують широкий спектр продуктів страхування життя та здоров'я через мережу приблизно 29 000 агентів та брокерів. У більшості країн, де ALICO проводить свій бізнес, компанія є лідером на ринку страхування.

ALICO AIG Life зареєстрована в Україні 16 липня 2002 року та здійснює свою діяльність у сфері страхування життя на підставі ліцензії Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України.

Закрите акціонерне товариство «Страхова компанія «ГАРАНТ-ЛАЙФ» заснована 22 червня 2000 року в м. Київ.

Створення компанії було частиною стратегії по побудові групи

страхових компаній, куди, окрім УСК «ГАРАНТ-АВТО» і СК «ГАРАНТ-ЛАЙФ», входять пенсійний фонд, асистантська компанія і ряд інших структур, які обслуговують страховий бізнес. Після 14 років успішної роботи на українському страховому ринку ВАТ Українська страхова компанія «Гарант-АВТО», починаючи з 13.12.2006р., продовжує свою діяльність під оновленою назвою: ВАТ «Українська страхова компанія «Дженералі Гарант».

Головний офіс Generali Group знаходиться в італійському Трієсті (тут була заснована компанія у 1831 році), а офіс, відповідальний за роботу в Центральній та Східній Європі - у австрійському Відні. До речі, у цьому регіоні Generali Group представлена в 11 країнах: Австрії, Чехії, Словаччині, Угорщині, Польщі, Румунії, Хорватії, Словенії, Сербії, Болгарії та Україні.

ЗАТ «Страхова група «ТАС» працює на страховому ринку України з 1998 року, є складовою частиною Фінансової групи «ТАС», в яку також входять: АКБ «ТАС-Комерцбанк», ЗАТ «ТАС-Інвестбанк», ЗАТ «Страхова компанія «ТАС», ЗАТ «Страхова компанія «ТАС-Капітал», дочірня страхова компанія «РуТАС» (Росія) та інші фінансові установи і промислові підприємства.

Компанія має широко розгалужену мережу регіональних підрозділів. 28 філій, 9 регіональних дирекцій, понад 1000 штатних та позаштатних страхових агентів дають Страховій групі «ТАС» можливість надавати послуги у всіх регіонах України.

ЗАТ «Страхова група «ТАС» – це універсальна страхова компанія, що реалізує споживачам 106 страхових продуктів з 60 видів комплексних та спеціалізованих програм добровільного та обов'язкового страхування.

Страхова компанія «Аска-Життя» створена в Києві 18 березня 1996 року. Стратегічним партнером компанії є компанія «АСКА», яка надає істотну допомогу і підтримку в розвитку бізнесу, в налагодженні продажів через свої регіональні представництва і філіали. Основним

партнером компанії по перестраховуванню є світовий лідер в перестраховуванні життя - швейцарська компанія «Swiss Re», яка надає також і істотну методологічну підтримку.

За допомогою статистичних даних, що наведені на сайті страхового рейтингу Insurance Top та Інтернет-журналу про страхування, проаналізуємо статутний капітал страхових компаній з страхування життя.

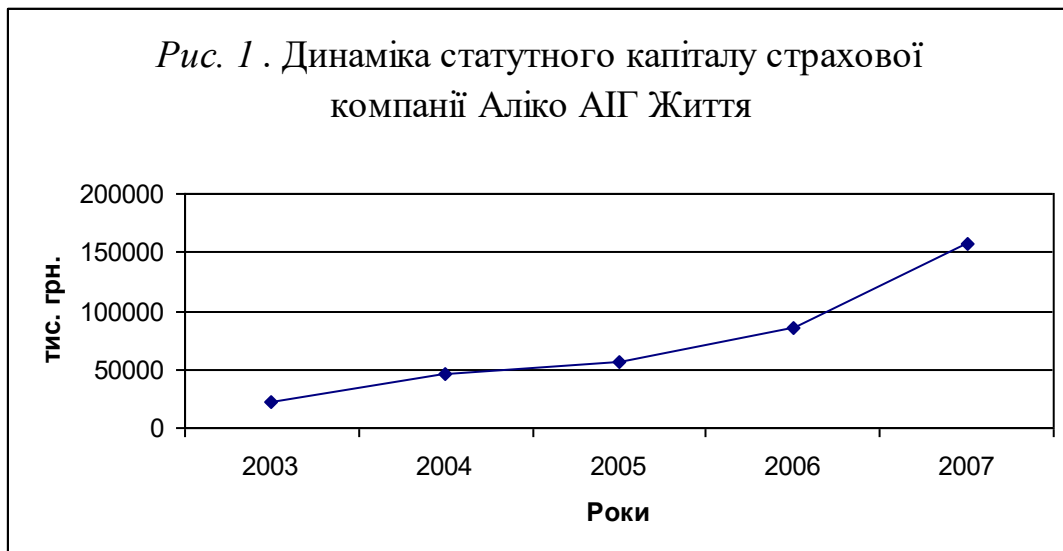
Мінімальний розмір статутного фонду страховика, який займається страхуванням життя встановлюється в сумі еквівалентній 1,5 млн. євро за обмінним курсом валюти встановленим Національним Банком України.

Розглянемо показники статутного капіталу за ряд років діяльності страхових компаній в таблиці 1.

Таблиця 1.

№ п/п	Назва компанії	Роки									
		на 31.12.2003		на 31.12.2004		на 31.12.2005		на 31.12.2006		на 31.12.2007	
		тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
1	Аліко АІГ Життя	21854.8	34.1	46600.1	46.0	55879.3	42.2	86179.3	53.0	157929.3	67.4
2	Граве Україна	5015.8	7.8	11274.8	11.1	26903.1	20.3	26903.1	16.6	26903.1	11.5
3	Гарант-Лайф	6000.0	9.3	10200.0	10.1	10200.0	7.7	10200.0	6.3	10200.0	4.4
4	ТАС	21306.3	33.2	21306.3	21.0	21306.0	16.1	21306.3	13.1	21306.3	9.1
5	Аска-Життя	10000.0	15.6	12000.0	11.8	18000.0	13.6	18000.0	11.1	18000.0	7.7
Всього		64176.9	100	101381.2	100	147438.4	100	162588.7	100	234338.7	100

Розрахувавши, на основі показників, питому вагу, (табл. 1), в загальному заліку ми виявили, що лідером в розмірі статутного капіталу є страхова компанія Аліко АІГ Життя, розпочавши свою діяльність з другої половини 2002 року, вона збільшила свій статутний фонд вже в 2003 році на суму 21854,8 тис. грн., що з загальному обсязі становить 34,1%, у 2004 році даний показник зріс до 46600,1 тис. грн., тобто 46,0% в загальній сумі, у 2005 році показник зріс до 55879,3 тис. грн., тобто 42,2%, а в 2006 році даний показник склав 86179,3 тис. грн., тобто 53%.

Станом на 31.12.2007 року статний капітал Аліко АІГ Життя вже сягнув 157929,3 тис. грн.

Компанія Граве Україна розпочала 2003 рік із статутним капіталом в розмірі 2567,5 тис. грн., і серед інших компаній зайняла 15,5%. У 2003 році дана сума збільшилась майже в 2 рази і статутний капітал склав 5015,8 тис. грн., але порівняно з іншими компаніями приріст статутного капіталу був незначний, а саме в розмірі 7,8%. 2004 рік відзначився для компанії двократним збільшенням попередньої суми – 11274,8 тис. грн., що було не суттєвим в загальному заліку, це лише 11,1% суми статутних капіталів аналізуючих компаній. У 2005 і 2006 та 2007 роках компанія не змінює свої позиції, так розмір склав відповідно 26903,1 тис. грн.

Гарант-Лайф у 2002 році сформувала розмір статутного капіталу у сумі 5000,0 тис. грн., що з загальному заліку склало 30,2%, у 2003 році – 6000,0 тис. грн. (9,3%), на протязі 2004 та 2005 років сума статутного фонду не змінилась і трималась на рівні 10200,0 тис. грн., при чому у 2004 році це займало 10,1% а в 2005 році лише 7,7%. Станом на 31.12.2006 та 2007 років компанія не змінила розмір статутного фонду.

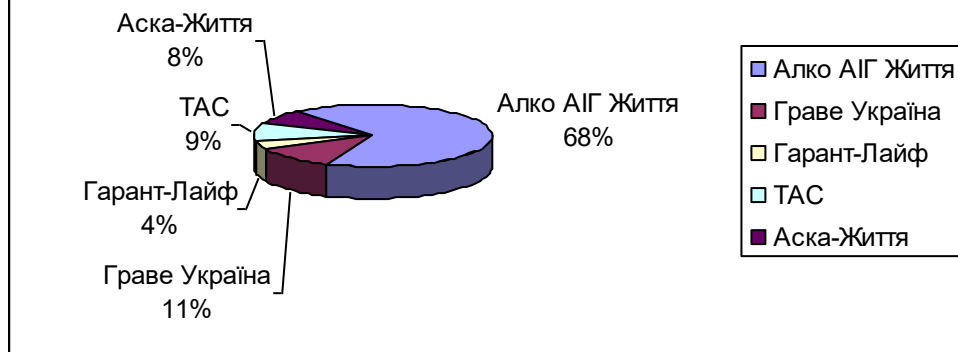
Компанія ТАС здійснила збільшення статутного капіталу лише в 2003 році, так сума капіталу у 2002 році становила 5463,2 тис. грн., це найбільший показник у 2002 році – 33,1%, і зросла до 21306,3 тис. грн., що становило 33,2% у 2003 році. На протязі наступних п'яти років компанія не збільшувала розміру статутного фонду, відповідно втратила питому вагу серед компаній що збільшували розміри статутних капіталів в аналогічних роках.

Аска-Життя 2002 рік провела з статутним капіталом в розмірі 3500,0 тис. грн., і займала 21,2% серед лідерів. 2003 рік відносно попереднього відображений збільшенням даного показника майже в тричі, і склав 10000,0 тис. грн., що становить 15,6% загального обсягу. За наступні роки спостерігається поступове підвищення розміру статутного фонду, у 2004 році – 12000,0 тис. грн., у 2005 році – 18000,0 тис. грн., питома вага за ці роки склала біля 13% від загальної суми капіталів. Наступні станом на 31.12.2006 та 2007 років розмір статутного капіталу компанії Аска-Життя не змінився, але поступово втратив питому вагу серед п'ятірки лідерів.

Однозначним лідером за даною групою показників виступає Аліко АІГ Життя, оскільки показник статутного фонду є одним з показників фінансової стійкості підприємства(рис. 3.).

Рис. 3. Питома вага статутного фонду страхових компаній станом на 31.12.2007 року

Для фінансового відображення лідера серед компаній по страхуванню життя доцільно розрахувати коефіцієнт приросту статутного капіталу. За основу розрахунку ми візьмемо 2003 рік як дату початку і 2007 рік як дату кінця аналізуючого періоду.

Як ми знаємо, Коефіцієнт приросту статутного капіталу характеризує рівень збільшення статутного капіталу страхової компанії, чим більший коефіцієнт приросту, тим більш стійкий фінансовий стан набуває страхова компанія і розраховується за формулою:

$$Кп = СКпр / СКп, \text{ де}$$

Кп – коефіцієнт приросту статутного капіталу;

СКпр – різниця між розміром статутного капіталу на кінець і на початок періоду;

СКп – розмір статутного капіталу на початок періоду.

Розрахунки та вихідні дані занесемо в таблицю 2.

Таблиця 2.

Розрахунок приросту статутного капіталу страхових компаній по страхуванню життя за 2003-2007 роки

№ п/п	Назва компанії	Сума статутного капіталу на початок періоду, тис. грн.	Сума статутного капіталу на кінець періоду, тис. грн.	Приріст (+, -) тис. грн.	Коефіцієнт приросту статутного капіталу

1	Аліко АІГ Життя	21854.8	157929.3	136074.5	6.23
2	Граве Україна	5015.8	26903.1	21887.3	4.36
3	Гарант-Лайф	6000.0	10200.0	4200.0	0.70
4	ТАС	21306.3	21306.3	0	0
5	Аска-Життя	10000.0	18000.0	8000	0.80
Всього		64176.9	234338.7	170161.8	X

Зробивши розрахунки (табл. 2.), ми виявили, що компанія Аліко АІГ Життя збільшила розмір статутного капіталу за період з 2003 по 2007 рік на суму 136074,5 тис. грн., коефіцієнт приросту становить 6,23, тобто за цей період розмір статутного капіталу зріс на 623%.

Компанія Граве Україна збільшила розмір статутного капіталу на 436%, тобто на 21887,3 тис. грн. Гарант-Лайф та Аска-Життя відповідно мають низький коефіцієнт приросту 0,7 та 0,8, ТАС за період 2003-2007 роки не змінила розмір статутного капіталу.

Висновки. Для більш детального фінансового аналізу стану та діяльності страхових компаній варто розрахувати і розглянути ряд економічних показників: динаміку активів, страхових виплат, страхових платежів, власного капіталу, кількості застрахованих, інвестиційного доходу, а також коефіцієнти, що відображають фінансовий стан компанії.

У ринкових умовах господарювання страхові компанії через реалізацію механізму страхування мобілізують значний страховий капітал, який є важливим джерелом інвестицій у країні й надає можливості компаніям одержати додаткові прибутки.

1. Страховий рейтинг Insurance Top // <http://www.insurancetop.com>.

2. Інтернет-журнал Про страхування // <http://www.forinsurer.com>.

3. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про страхування" // Орієнтир. – 2001. – №205. – с. 1-15.